

Naturvernforbundet
i Trøndelag

Namsos, 28.02.2021

Til

STEINKJER KOMMUNE
Postboks 2530
7729 STEINKJER

Fra

Naturvernforbundet i Trøndelag
Sandgata 30 - 7012 Trondheim
E-post: trondelag@naturvernforbundet.no
V/ nestleder Alette Sandvik
Tlf: 906 03 950

Høringsuttalelse til SalMar Settefisk AS sin søknad om ny akvakulturtillatelse for settefisk av laks, ørret og regnbueørret på Tjuin Industriområde i Steinkjer kommune.

GENERELT OG PRINSIPIELT

Naturvernforbundet har siden sin etablering vært opptatt av vern av natur. Flere FN rapporter som har kommet de siste årene dokumenterer nå at dagens tilstand er dårligere enn noensinne. Dette er bakgrunnen for at Norge nå i tidsperioden 2021-30 anser restaurering av økosystemer som nødvendig - nødvendig fordi menneskeheten lenge har overbelastet naturens bæreevne. Dette har også Trondheimsfjorden fått merke. Trøndelag er en av Norges viktigste lakseregioner, og dermed også en av verdens viktigste. Den Atlantiske laksen er truet i store deler av utbredelsesområdet. I internasjonale avtaler har vi forpliktet oss til å ta et ekstra ansvar for laksen.

Nesten alle tettstedene langs Trondheimsfjorden viser grådige inngrep i de produktive

marine sjøområdene til utbyggingsområder. Dette har gått på bekostning av spesielt sjøfugler og vadefugler. Også Trøndelag har ansvar for den registrerte 40 % nedgang av sjøfuglbestanden i verden på 20 år.

Trondheimsfjorden er gitt status som nasjonalt verna fjord og av den grunn er det en fjord uten oppdrettsvirksomhet og skal ha et ekstra vern for de mange lakseførende elver som har utløp i Trondheimsfjorden. Dermed har ikke Trondheimsfjorden ordinære fiskeoppdrettsanlegg. Dessverre ble ikke settefiskanlegg implementert i dette forbudet

«Formålet med ordningen med nasjonale laksevasdrag (NLV) og nasjonale laksefjorder (NLF) er å gi et utvalg av de viktigste laksebestandene i Norge en særlig beskyttelse mot skadelige inngrep og aktiviteter i vassdragene og mot oppdrettsvirksomhet, forurensning og munningsinngrep i de nærliggende fjord- og kystområdene.» Trondheimsfjorden er altså en av de 28 fjordene i Norge som er gitt denne statusen.

Villaksens naturlige levemåter ble etablert etter istidens opphør for 10 000 år siden. Virksomheten med menneskeskapt oppdrettsvirksomhet ble startet på 1980 tallet håp om å bli lokale næringer hovedsakelig som tilleggsnæringer for gardsanlegg. Konfliktområdene mellom næringene som forvalter villaks og 40 års erfaringer i en ung og offensiv oppdrettsnæring har medført en kontinuerlig tilbakegang av villaksbestandene.

Det er ikke til å underslå at Naturvernforbundets solidaritet med villaksen som naturlig tilhørende og sårbar art er større enn våre følelser for den teknokratiske oppdrettslaksen som mer er et industriprosjekt.

Det er noe prinsipielt uriktig i det å etablere et smoltanlegg for oppdrettslaks i et fjordsystem som allerede drenerer vann fra 8-10 elvesystem hvorav flere har hatt store sykdomsplager som følge av oppdrettsvirksomhet. Det ene er at det representerer en fare mot vassdragenes mange villaksstammer, men også det at nærhet til oppdrettsanlegg som skal motta smolt burde vel være et konkurransefortrinn i seg selv. Men i stedet for slik lokalisering så søkes det plassering av anlegg stikk i strid med de formål som er sitert ovenfor om NLV og NLF.

RØMNINGSFARE

Salmars smoltanlegg på Tjuin har en produksjonskapasitet på 20 millioner smolt pr år og er som sådan storindustri i en biologisk næringsgren. Det er 2 hovedinnvendinger mot anlegget som Naturvernforbundet vil framheve – nemlig rømningsfare av smolt og smittespredning av sykdommer.

Tiltakshaver har en søknad med mange utredninger hvori et landbasert anlegg med faste innstallasjoner skal gi sikkerhet mot rømningsfare. Imidlertid er driften av oppdrett i dens korte historie på 40 år en dokumentasjon på at mange rømninger har skjedd. I august 2019 rømte 217 000 smolt fra Fjordsmolts settefiskanlegg og fra Salmars eget settefiskanlegg i Follafooss var det rømning i 2005. Salmars rømning fikk stor betydning for villaksen i Steinkjervassdraget. Den genetiske forurensning dette representerer er stor.

Næringen har selv oversikt over alle rømninger og som viser at dette er en fare som er reell. Søknadsmaterialet gir ingen fullgod forsikring/garanti mot at dette ikke vil KUNNE skje igjen – og da i en nasjonalt verna laksefjord. Naturvernforbundet mener at det i det minste burde utarbeides en risikoanalyse for dette temaet og som utarbeides av uhildede firma og at materialet underlegges en sidemannskontroll.

SYKDOMSSPREDNING

Ett år med SARS-COV-2 bør ha gitt oss flere lærestykker om sykdomsspredning. Sigmund Kvaløy Sætreng advarte verden om følgene av globalisering og økt mobilitet av folk, dyr og biologisk materiale allerede på 1970 tallet, men han ble ikke hørt. Gro Harlem Brundtland advarte som leder for WHO også om at flere pandemier og epidemier ville komme. Uten at det hjalp.

Oppdrettsvirksomheten erfaring med Gyrodactylus Salaris er jo også et varsel og som ikke får nok konsekvenser. Når hele 20 % av de 300 millioner smolt som tilføres norske merder dør i næringens varetekt – ja så uttrykker det en elendig etterlevelse av norsk dyrevernslov.

Den nye «Risikovurdering om hvordan nye krav til behandling av transportvannet fra brønnbåter påvirker risikoen for smittespredning» er utarbeidd av Veterinærinstituttet for

Mattilsynet, trer i kraft pr 1. januar 2021 og er vel et bevis på at alt ikke er på stell innenfor smittevernet heller.

KONKLUSJON

Naturvernforbundet mener at både eksisterende og nye anlegg tilknyttet lakseoppdrettsanlegg i Trondheimsfjorden er i strid med formålet for en nasjonal laksefjord og et nasjonalt laksevassdrag. Med all den risiko et slikt enormt settefiskanlegg utgjør for fjordfauna og fjordfisk, og ikke minst for villaks og sjøørret mener vi at et slikt anlegg må anlegges et annet sted enn innerst i en nasjonal laksefjord.

Leder i Naturvernforbundet i Steinkjer

Torgeir Havik

Leder i Naturvernforbundet i Trøndelag

Magne Vågsland

Nestleder i Naturvernforbundet i Trøndelag

Alette Sandvik